

H99-10
71.

I. V. ZEREBCOV

СТАЦИЊЕС

ГЫРБЪ ЖАЗЛЪ ЛЪДДЪБЪШНЪ-ГИЗНЪ ВЕЛЪДЧАН КЊИГА

КОМИГИЗ
СЪКТЬВКАР 1934

112 111 01
111 111 111
111 111 111

Н/К-Зыр.
3-659

I. V. ZEREBCOV

= STAЃINEC =

GЬRЬS JƏZLЬ
ЛЬДԢԢՏՆԸ - GIZNЬ VELƏDՃAN KՈՂԻԿԱ

Vьпsadis komi Osloponь juralьs

Г.П.Б. в Лнгрѣ
Ц. 1934 г.
АКТ № 412

КОМІ ГІЗ
СЬКТЬВКАР 1934

И. В. ЖЕРЕБЦОВ

== С Т А Л И Н Е Ц ==

БУКВАРЬ ДЛЯ ВЗРОСЛЫХ

УТВЕРЖДЕН ЗАВ. КОМИ ОБЛОНО

Отв. редактор *Г. Терентьев.*

Техн. редактор *М. Шестаков.*

Художники: *В. Поляков и М. Безносков.*

Уполн. Облита № А—176. Коми ГИЗ № 6. Заказ № 443. Формат 62×94 ¹/₁₆.
Тираж 5000 экз. 4,5 печ. листов. Сданов набор 16/II 34г. подписано к печ. 23/II-34 г.

Типография Коми ГИЗ-а, Сыктывкар, коммунистическая, 2.

UR

u

r

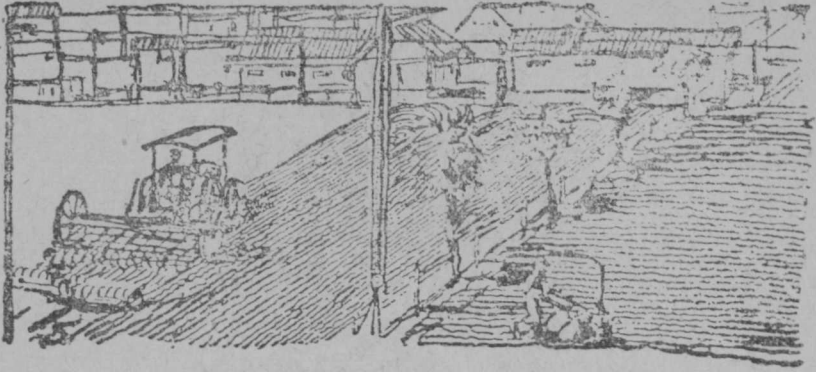
AR

a

r

u u u a a a r r r

ur ar

MU

m u

m

mu

u u a a r r m m

ma mu u

ma

mu

mu

ru

3 PU

p u

p

pu

p p p p m m m r r r
pu ru mu

pu

mu

ru

rua

puv

p	u	v

v

puv

v v v   p p p   u u
puv

ma

puv

pura

va

pur

vura

vər

v	ə	r

ə

vər

ə ə ə ə   v v v v

vər

vər

vəra

puv

vəv

vura

pəv

munə vərə

mu|nə   n|ə   n

munə

n n n   m m m   ə ə ə

Vərə munə

mu

nua

una

nu

rua

muna

pon

p | o | n

o

pon

Pon munə vərə.

Ur una.

Pon nuə ur.

o o o o   pon
Ur's munə pon.

---

pon	von	vor
pom	vom	vər

lampa

lam | pa   l|a|m   l

lampa

lampa lomala

l l l   lampa
lampa   lomala

lu

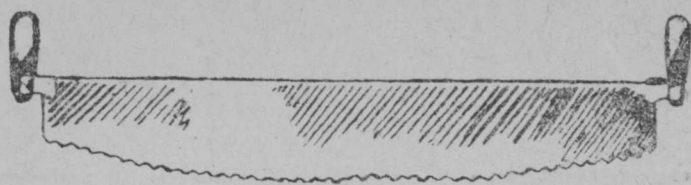
ləm

vəla

pu

dəl

pəla

pila

[p|i] [l|a] [p|i] [i]

Mi munam vərə.

Mi nuam 2 pila.

Pilaən pu pərə.

iiii pila
Vərə mi nuam pila.

mi	vila	vor	mir
pi	pila	vir	pir

laz

l|a|z   z

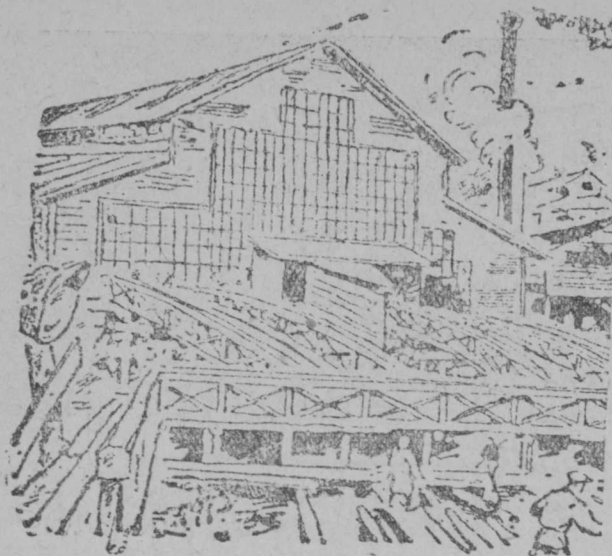
Parə vurə laz.

Əvram munə
vərə.

Ur loə.

L z   laz
Əvram vurala.
Əvram novla laz.

zər	poz	zon	vuzala
zur	roz	pon	vurala

Zavod.

za | vod | v | o | d | d

Vər mədədam zavodə.
Zavodlən vər loə.
Zavodlən plan oz or.

*d d Zavodlən vər loə.
Zavods mədədam
una nur.*

don | dom | dəma | dəra

Uz

u | 3

3

Uz puə.

Pərədam una pu.

Vər nualam vələn.

Uzalan plan oləmə pərə.

Uz puə.
Pərədam una pu.
Vər nualam vələn.
Uzalan plan oləmə pərə.

303

3a3

uzala

vuzala

Turun zorəd

tu run t u t

Zaptam una turun.

Vəv loə pət.

Vələn uzalam mu.

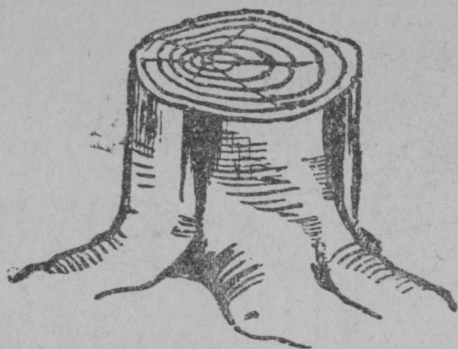
Vələn nualam pərədəm vər.

Uzalan plan oləmə pərtam.

*It Tavo turun una.
Vəv loə pət. Vərtə
nualam vadovə.*

tola | tom | turun | zon

təla | tor | vurun | zud

Мьг.

т	ь	г	ь

Вєг рєрєдєм тьртьмєн.
Тьртєм вєг узєлєн плєн.
Прорєв оз лє.
Узєлєн вьн лєє тьртьмєн.
Зєвєдьн вєг лєє.

*Вє Тьртєм вєг дє мь
узєлєн плєн.*

ть	тыла	тьг	льм
ль	тола	ньг	льд

Məs.

m ə s

s

Zaptam una turun.

Sodtam məs lbd.

Sodtam vöv lbd.

Məs lbd sodtəmən

səvməs ovməs.

*Is Məs da vöv lbd
sodtəmən səvməs
ovməs.*

sa

sam

zər

sbr

lbs

pbs

soła

sbla

Kardor.

Kar | dor   k | a | r   k

Təlyñ vər pərədam da kьskalam.
 Tuľsьñ vərsə kьlədam Sьktьvkarə da
 Kardorə. Kardorьñ una vərzavod. Vər-
 sə da pəvsə vuzalam mukəd miə. Vər
 vuzaləməñ kьpədam ovməsnyməs.

Кв   Kardor
Vər kьlədam Sьktьv-
karə da Kardorə.

kar

kok

nək

kor

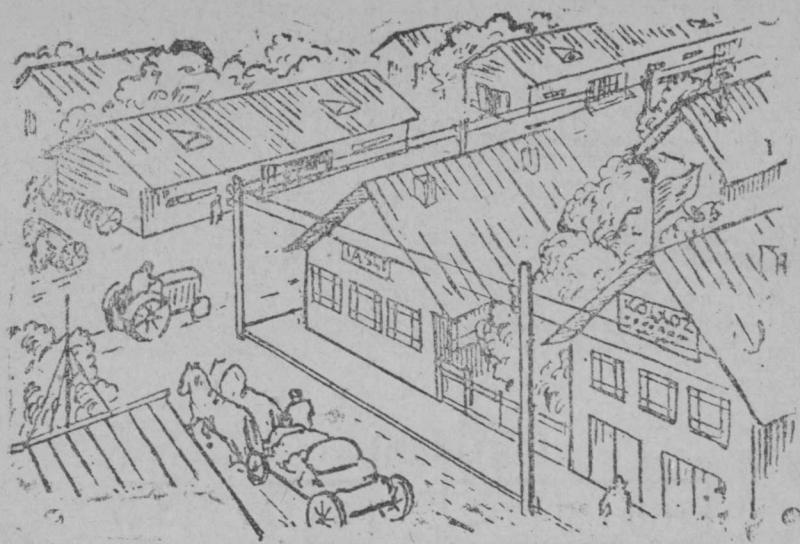
rok

pək

kəm

rak

kək

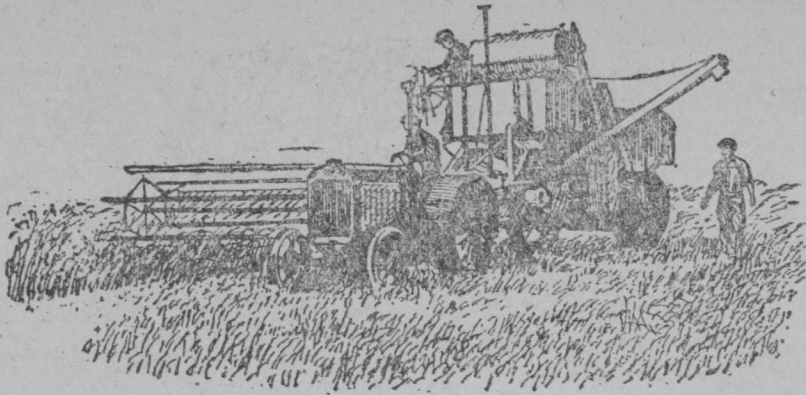

Kolhoz.

kol | hoz | x | o | z | x

Ətkən uzaləmən ızьd oz sod. Ətkə
 ovməşьn on ızav mutə traktornad. Ətkə-
 ьdlən mi uzaləm kьравнь oz vermь.
 Səтььn kolhoz ььr kьралə ovməs. Kolhoz
 ььd ььr sodə. Sodə kolhozlən doxod. Kə-
 lə səтььn ızavнь. Kodlən una ızlun, sь-
 lən ььd doxod.

Х х   колхоз
 Сəтььн колхоз ььч
 кьралə ovməs.

Masina.

ma | si | na   s | i   s

Kolhozsa uz.

Kolhoz „bъd vъn“ kыk voen straitis kыk bъd karta. Sket ыd sodis kыk pєv. Kolhozlєn una pєlєs masina. Turun idralisъ masinaєn. Talun masinaєn idralєnъ id. Masina ыd pыr sodє. Etka ovmєs-jas pыrєnъ kolhozє.

Ит Колхозын маси-
на ыд сода. Стартын
пырам колхоза.

sona

сыг

som

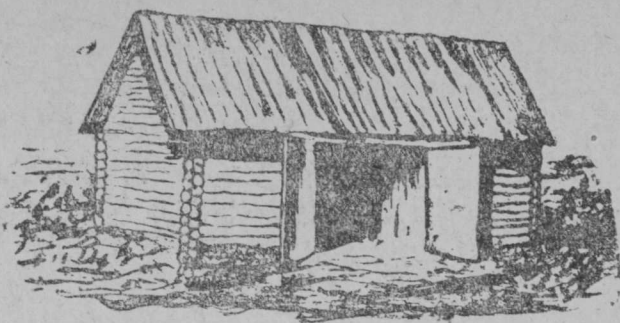
тс8

soma

сєг

sor

то8

Saraj

sa | raj | r | a | j | j |

Дьсјасьд мијан колхозь оз ковнь.

Дьсјасьд сәтһн колхоз узтә тorkәнһ.

So vəli miјan Ivan Prokә.

Mi uz vьlә, a siјә nәrәvitә sarajә рь-
нһ da turun vьһн kujьstнһ.

Mi vundam, a siјә pukalә da kuritçә.

A uzlun pondam artavnһ da siјә рь
зьк кьрәдә.

Дьсјасьд мијан колхозь оз ковнь.

*Дьсјасьд колхозь
оз ковнь.*

jur
jum

jәr
vәr

soj
soj

jaj
jәv

Bazar.

ba zar   B a   B

Mijan bazar. Bazarə kolhozjas vajəņ vuzavņ jəv, vėj, jaj. Najə vajəņ luk, morkov, kapusta da nəsta unator. Vuza- lan don vylas najə nuəņ karsa təvar: vilajas, pilajas, noj, sakar, tabak, da una mukəd kolantor.

*Bv Bazarəņ mi vu-
zalim vėj jəv da jaj.*

Вьдтам una skət.

Vojvьv krajьn da Komi, miьn vura vьdməņ turunjas da mukəd pələs skət

verdan torjas. Sь ponda kolə mijanlь
вѣдтѣнѣ una skət, med vəli mijan una
jəv, vьj, jaj. Skət rəd kolə burmədнѣ.
Bur məs rəd da bur kəгьm kьpədasnѣ
kolhozjasəs, kьpədasnѣ ovməs Komi
muьn da Vojvьv krajьn.

Kolə vəvjasəs вѣдтѣнѣ da vəv rəd
burmədнѣ. Vəld kolə vər dinad, mu
dinad daj mukədlə.

ЕВƏS.

е | вƏS |

| е |

ЕВƏSЬS OZ Tьгмь.

Sondi sotə. Id voəma. Vundan kad.

Kolhozsa vojтьг petisнѣ vundьнѣ.
Najə vundisнѣ masinaən. Masinalən
kosкьs oz doгьmь: sijə uzalə lun i voj.
Srokьs ez-na vo, a kolhozlən uz estis.

As mu vьlas vundis dəva Pedər
Matrena. Sijə ez vermь pomavnѣ vun-
dansə, eвəсьs ez тьгмь.

Kolhoz otsalis Matrenalь; pomalis
vundansə.

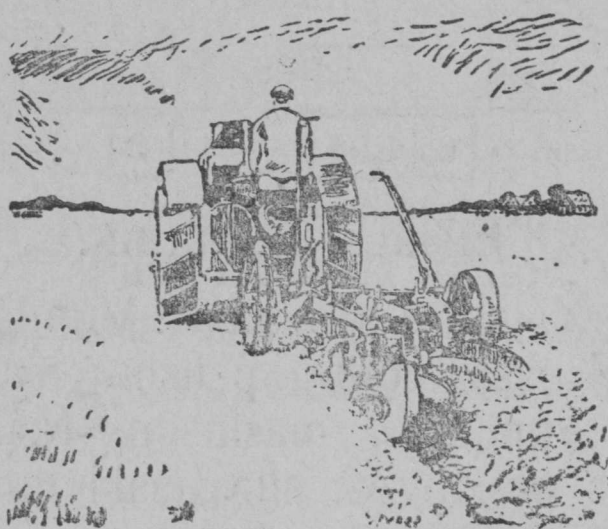
Sь вəгьn Matrena pьris kolhozə.

E e Matrena pētis kol-
 xozā. Sijas vēlēdiņš
 vundinš mašīnān.

pes
 pev
 pēv

zer
 ser
 sēr

Ezva
 Jemva
 Keṽra

Gērām.

gə | rəm | glə | g

Gērām.

Tuļšyn kolhoz pētis gērņ. Traktorist-
 jas gērņ traktorēn, a vēvjas gērņ
 plugjasēn.

Гаров Јогорлән бригадас гәригән
луннас ез и ветлвль гортас. Му вьлас
и әвәдајтис. Әвәдсә паль пуиснь Јогор-
лән пьвјасьс: Марја да Анна. Јогор-
лән бригада гәрәмнас панјис колхозса
став вәла бригадајассә.

Гәригән
Гаровлән бригадас
узалис ударнаја.

Миян медьзд могјас.

Медьзд мог миян вәрprogramma
түртәм. Вәрprogramma түртәмән ми от-
салам стрәитнь заводјас, совхозјас да
с. в. Кер пәрәдан, кьскалан да кьлө-
дан programma миянль колө түртнь
содтәдән. Бьд мортль колө тәднь, тәјә
витвоән СССР-ьн лә вьрәдәма клас-
сјас. Вьрә мортәс мәда-мәдән увтүр-
тәм. Вьрә карса да грездса оланног
торјаләм. Јәзль јона колан тәвар лә
кьк-кујим пәв унзьк.

Medьзьd mog—kolhozjasəs jonmədəm. Kolhozjaslən ovməs kьptas vura uzaləmən, skət lьd sodtəmən, kolhozsa embur dorjəmən. Mijanlь tajə vojasən kolə vьdtьnь jəla skət kьk-kujim pəv unзьk. Vojnьv krajlь da Komi mulь kolə lonь meduna skəta da meduna jəla-vьja rajonən SSSR-ьn.

Pəzar.

рə | z a r |

z

Kolhoz „Kommuna Jugər“ vartəm estədis.

Urozaj loi idraləma ambarə. Gosudarstvolь nalog loi mьntəma. Aski pondasnь urozajsə juklьnь.

Ремьd voj.

Drug kodkə gorədis: „Pəzar! Pəzar!“
— Kəni?! Kəni?!

— Амварным...

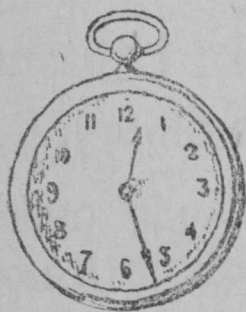
— Кусэдэј, кусэдэј!!

Әдјән котәртис комсомоллән пәзар-
нәј бригада.

Регьдән, терьва кусәдиснь пәзартә
том јәзьд. Том јәзьд-кә ез вонь кад
кезлә пәзар вьлад, ьзьд ивьтка loi kol-
хозь. Вәрнас тәдмалиснь: амвартә әз-
тәма кулак.

Из Кулакјас Зидьдә-
нь колхоз оуттә. Мед
оз вонь кулакјас кол-
хозьн да колхоз динь.

Çasi.

ç a | s i   ç a   ç

Çasi.

Çumanov Ivan vәli
Gәrd armijaьn. Sluzva po-
malәm вәгьн sijә vois gortә. Vajis çasi.
Armijaьn Ivanәs velәdisнь uzjassә ar-

tavnъ ças ıbdən. Kólhozın Ivan pondis ças ıbdən-zə uzjassə artavnъ. Ivan brigadaın uz pondis munъ vura. Prəsta sılən ez vosı lınd. Sijə tədis, una-ə kad kolə puktınlı 1 ga gərəm vıle, vındəm vıle da s. v. Ivanlən brigada uzalis medvura. Mukəd brigadajas sь moz-zə pondisnlı artavnъ uzjassə ças ıbdən.

Ç ç

*Çasi otsalis İvanlı uz
ın puktınlı uçot. Uçot-
ıd kolhozın-zev kolantor.*

Pərədçbş.

рә | рәд | çbş | çbş | ş

Əşiplən viştaləm sar dırşa oləm jılbş.

Əkmьs arəsən menə uz vıle petkədisnlı. Kьskali ker. Kor menьm tьri ll arəs, vьzd vok menə askədbş voştis zavodə pes keravnъ. Zavodə kolə vəli kьsşьnlı podən kvajtşo kilometr. Mi munim za-

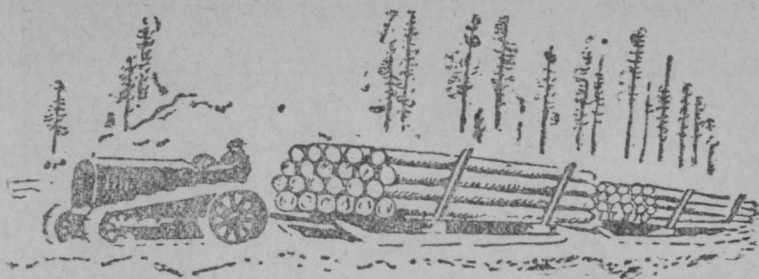
vodad 15 lun, sojim semyň kos sukar da
 çorýd turəş. Vojjasyn sojtçim vergyň vi
 dorýn.

Zavodə voim da mijanly indisny vər
 uçastok. Vergyň mijanly aslynym loi strə-
 itny rvyşankod olanin. Seşsa pondim
 vəşny zavodly pes.

Kvajt telyş mi uzalim vergyň. Menyň,
 içət mortýdly, şəmtə grəs ez şetny uza-
 ləmşýd, a ызýd vokly stav tajə uzalan
 kadşys vois 15 sajt.

Ss

Tavo İşir rəvədis şurs km-
 bometr vər. Sar dvyji uzalim
 sarly. İni uzalam aslynym

Vərlezəm.

vər | le | zəm

zəm

3

Sulalə vər,

Şuvgə —

Skər.

Uvgəнь.

Təv i gözəm

Şovoşa

Pozəmjas,

Kozjas,

Бзьдәş —

Kəşjəнь

Vaz moz-na

Бзьдавнь

Komi

Uzalьş

Jəz vььп.

Grimmuni

Сьм!

Pu jьləz

Kaçlis

Льм.

Sьrkmuni

Mu...

Vərlezьş

Pərədis

Pu!

Кьз ker.

Tarkədçə,

Şarkədçə...

Kodi?

Kodi loktə?

Bagatьr traktor

Vər sərti

ՏԵՎԿՏԵԹԵ.

ՎՕՏՏԵՄԱ յԱԳ ՏԵՐԵ

ՄԻՐՏՍՅԱԿ.

ՍՅ-ՅԵ ԿԵՐ ԵՐԱ ԿՐԱԿ-
ԿՐԱԿ,
ՍՅ!

ՄԻ ՎԵՐՄԻՄ.

ՀՀ ՄԵՐԵՅՄ-ՄԻՅԱՆ ՄԵԾԵ-
ՅԵԾ ՄՕԳ. ՄԵՐԵՅՄԵՆ ՄԻ
ԿԵՐՏԵԹԵՄ ՎՕՅՆՆ ԿՐԱԿՅՍ
ԴԱ ՏՏՏՔ-ԵՍ ՕՐՄԵՏ.

ՎԻՅ ՎԵՐՆ.

ԷՅՎԱ ՏՍԵԵՂԱ ՎԵՐԵԳ ԴՕԴՆ ԿՕԼԽՕՅԼԵՆ ՅԵՎ
ԵՅԾ ՎԻՅ.

ՎԻՅ ՎԵՐՆ ԻՅԱԼԵ ՏԻՄԱԿՕՎ ՔԵՏՐԼԵՆ
ԲՐԻԳԱԴԱ.

ԲՐԻԳԱԴԱ ՏՕՆԴԻ ՔԵՏԻԳԵՆ ՇԵՏԿԻՏ ԴԱ ՏՕՆԴԻ
ԼԵՏԿԵՏԵՅ ԻԴՐԱԼԻՏ ԿՐԱՆ. ՏԻՄԱԿՕՎ ԿԵՐՄԱՏԻՏ.
ՎԻՇԿԻՏԻՏՆԵՅ ՅԵՐ. ՏԻՄԱԿՕՎ ԲՐԻԳԱԴԱԼԵՆ ԷՅ
ՎՕՏ ՎԵՏԻԳ ԿԻՒՐ ԿՐԱՆ.

ՎՕՅՆՆ ՄԱՆՅՍ ԲՐԻԳԱԴԱԼԵՆ
ՎԵՏԻԳ ԿԻՒՐ ԿՐԱՆ ԷՅ ՎՕՏ.

Jaşli.

jaş li li l

Jaşli.

Veşkd mat vëli vazën kagaa mam-
jasly. Voasny nu vlyş, a seni Koła
uşəma pos vlvşan, Vała şinsə dojdə-
ma, Masaəs pon kurtçəma.

Əni soç kolxozyn jaşlybd avu.

Jaşlybn kagajasəs vura vizəny. Jaşli
uz bərşaly vizədə doktor. Kagajasəs
kadyn verdəny-juktaləny. Şojanjas jaş-
lybn pətəsəş. Bbd kagalən səstəm volpaş.

Jaşlybn kagajasly ləşədəma una pə-
ləs çaça. Ləşbd kagajasly jaşlybn. Soç
mam setçə oz nu kagasə.

Vətədnə dəj rənjbənb.

Veşlana vərpunktən ordjəşənb vər pərədəmənb kək komsomolškəj brigada — Koļegovlən da Ķipinlən. Kėknən brigadaəb uzalə udarnəja. Brigadasa şlenjas lunşa normasə vėdlun tırtənb sodtədən. Kėmbnkə lun koļəm vərən tıdovtçis, męj Koļegovlən brigadaəb pərədəmənb koļəma vərə Ķipin brigadaəb. Koļegov brigadasa şlenjas zıgılmisnb. Najə pır-na vozbn vəlinb Veşlana vərpunktən, a əni vərə koļinb. Vojsərəz təlkujtisnb vərə koļəm brigadasa şlenjas da suisnb: tədmavnb, kızı suvtədəma ussə Ķipinlən brigada da vılnogən ussə ləşədəmənb vətədnb dəj rənjbənb najəs.

Ķı Vılnogən ussə ləşədəmənb vərə koļəm brigada vətədib dəj rənjis vozbn munış brigadaəb.

Наң.

Kolhozjaslən kьpalə ovməs.

Koļan vo kolhozjas voštisnъ ьзд urozaj. Naң vois kьk-kujim mьnda voz-za voьn dorъš. Mьj ponda sijə loi? Sь ponda, mьj kolhozsa sļenjas koļan vo burzьka uzalisnъ, ҫorьda vermašisnъ kolhozsa embur gušalьšjaskəd.

Stalın jort suis, mьj kolhozjasəs kolə pərtnъ voļsevistskəjjasə, a kolhozьn uzalьšjasəs zazitoҫnəjjasə. Sь mogьš kolə səmьn ҫestnəja uzavnъ, viznъ kolhozsa embur, kadьn mьntьnъ gosudarstvolь nalogjas.

Мнѣ Колхозјаслѣн лоз
уна нан, јаж, јѣв, вѣј. Завод-
јас сетаснѣ уна тѣвар.
СССР лоз медоѣвѣ страна.

Вѣрлезѣсјаслѣн марс.

Вѣл горѣн јургѣ—шлѣ

Ударнѣј јаж!

Звој уз тан—јажѣн кѣлѣ—

Ударнѣј кад!

Уз муна вѣрѣн тѣвѣд чѣз:

Јон вѣнѣн војвѣв мѣршѣс јѣз

Вѣл олѣм вѣнлѣтѣмѣс теѣѣ,—

Вѣр јажѣн зарѣи лѣзѣ.

Камгѣ ѣер,

Голгѣ кер;

Ми тѣртѣм ѣзѣд план!

Вѣл Војвѣв теѣѣн план!

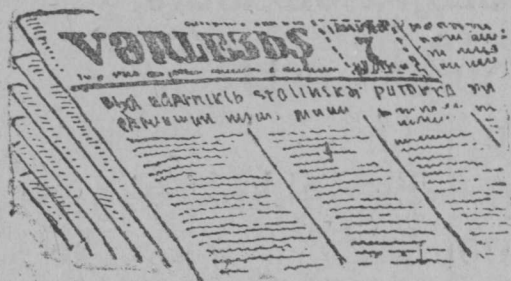
Миллионлѣс лѣдјас тѣдѣ

Ударнѣј јаж!

Вѣр вѣсна тѣскѣ мѣдис

Ударнѣј кад!

Oz dugdɔv kamgə ɕerlən dor.
 Vərpəvsəd munə traktor gor
 Vɔd kerlən pərəm kamgə vraglɔ...
 Mi ɔstam ɕoləm jaglɔ.
 Kamgə ɕer,
 Golgə ker;
 Mi tɔrtam ɔzɔd plan!
 Vɔl Vojvɔv teɕan plan!

Gazet.

ga | zet

z

Gazet pɔr erdədəis.

Şelkor Kodaņov ɔstis „Vərlezɔş“ ga-
 zetə pişmə. Sijə pişməas vəli gizəma:

„Mijan kolhoz pravleņņəbn pukalənb
 kulakjas — Kanov da Şuzev. Kanovɔs ku-
 lak, a Şuzevlən vəvli lavka, tərgujtlis.
 Kolhoznbməs najə kiştənb: guşaşənb, ju-
 ənb. Kulakjaskəd ņekod oz tɔskaş.

„Vərlezьş“ gazet prəveritis şelkorlьş gizəmsə, erdədis kùlakjaslьş uzsə. Adzьşisnь kolhoz embur targajtəmjas, guşəşəmjas. Kùlakjasəs vətlisnь kolhozьş da kьskisnь sudə. Sud şetis nalь 10 vo.

Из Шелкор ер ронзв-
куланжась. Сия ердәдис
најәс газет рвр.

Коңулән виşталәм.

Колхозьн munə vəli sobraңnə. Sobraңnəль коңух Jurkin vişталis:

Mijan kolхозьн eməş-ңin masinajas. No vənlьd çintьnь mijanlь ñekьzi oz poz. Vənlьd kolə mu gərigən, urozaj idraligən daj vər kьskaligən. Vəvjasəs kolə dəzəritnь bura.

Menam 12 vəv.

Bьd vənlь menam ləşədəma torja sulalan mesta.

Bьd vənlь ləşədəma torja şijəs-zavod.

Bьd vənlь şetəma torja ңim.

Jonzyk vəvly — əti uz, a slavzykly
— məd uz.

Verda-juktala vəvjasəs normajasən.
Pəşaləm vələs og juktav.

Vəvjas menam pətəş, uzaləny bura.

Vəvjasəs bura dəzəritəmyş sobraḡḡə
suis şetny Jurkinly premija.

Bad.

В | а | д

д

Кьктындаalam skət jurlьd.

Vojvьv krajsa VKP(В) Krajkom suv-
tədis mijan vozьn ьzьd moḡ: 1935-əd vo

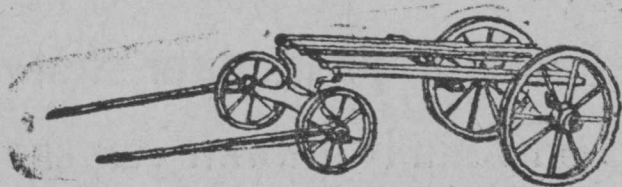
rom kezlə kьkтындаavnь skət jurlьd.

Медым sodтынь skət jurlьd, kolə lə-
şədnь тыгтымən kəгым.

„Gərd Maj“ kolhozņikjaslən ta jьlьş
vəli sobraņņə. Mijan brigadir Kudinov
suvtis da suis:

„Una viz mijan тыгəma vad kustən.
Badjassə-kə keravnь, vizjas vьlьş pozə
voştnь vel una sodtəd turun“. Sobraņņə
oskis Kudinovlьş suəmsə da suis, tavo
ar-zə keravnь posņi kustjas da vadjas
kujim viz vьlьş. Mukəd vizjassə suisnь
vesavnь məd vo.

*Qd, Burmьdam skət və-
ditəm. Vadjas keralsm-
ən raşkьdam vizjasnyms.*

Telega.

te | le | ga

te

t

Burmədam tujjas.

Mijan tujjas vıvti arın da tulısnı zev qelə vetlnı. Najt guranjasə telega gəgıljıasıd stavnas ırıalasnı, sıvdənı, telega çarsjas zuglaşənı. Unzık gruztə on i lıst telegaad səvtnı. Lok tujjas mijanlb vəçənı zev ızıd ıvıtka.

Seşsa-əd mijan vobş-voə pondasnı sodnı traktorjas da avtomobiljas. Nalı bara-zə kolənı bur tujjas.

Sız-kə mijanlb kolə jona çorzədnı tıs bur tujjas vəsna da najəs dəzəritəm vəsna.

*Itı telega
Telegalı, traktorlb da avto-
mobilı kolənı bur tujjas.*

Burmədam da paşkədam skətvizəm.

1933-əd vobn Kardorın vəli skətvizıs kolxoznık-udarnıkjaslən şlot. Sijə primitis stav kolxoznık-udarnıkjas dinə çukəstçəm, ləşədis nakazjas bıd pələs skətvizəm.

vizьşjasь, primitis stalinskəj udarnikjas-
lьş objazaťelstvojas, çukəstis Ivanovskəj
oblaštəs ordjьşnь skətvizəm kьpədəm
kuza.

Бьд kolhoznik-udarniklь medşa-ñin
skət vizьşlь, kolə tədnь Krajuvsa şlotlьş
suəmjassə.

Stalinskəj udarnica Jermoļinalən raport.

Me, Mezadorsa „Vьl oləm“ kommuna-
lьş stalinskəj udarnica Jermoļina, skətəs
dəzərita Krajuvsa stalinskəj udarnikjasən
šetəm nakazjas şerți. Em skətvizan ЪЗБД
karta, koņusņa, porşvizanin, ЪZvizanin.

Kartajas sonьdəş, jugьdəş, torjədəma
kukaņaşanin. Vəçaləma bur laşņijas.

Məşjasəs domavləma laşņi dinə, və-
çəma nalь vezəsjas.

Məşjasəs da kukaņjasəs vesala sь-
naləmən da gəlik-roskən, a porşjasəs
mьşkalam. Stavnьsə verdam normaən,
juktalam sonьd vaən. Bura dəzəritam
tьra məşjasəs, verdam nakaz indədjas
şerți, vizam dojmətmьş. Vişьşjaslь tor-

jədəma izolator, no abu-na bura obo-
rudujtəma.

Mi, məsvizьşjas, uzdon voştam jəv şe-
təm şerti, a kukaŋ vizьşjas da porşvizьşjas
ənişan kutasnь voştнь uzdon lovja ves
sodəm şerti.

Тьрмьтəmtorjas, dert, eməş-na i mijan.

Əni suvtədım mogən—assьnьm kom-
munaəs skətvizəmbьn petkədnь medvoz-
za radjasə Komi oblaştьn.

Staļinskəj udarņica **Jermolina.**

Nie.

η	i	ε	ε

„Boļsevik“ nima kolxozlən əti viz vəli
zikəz eьkəma. Seni vəli səmbьn ηie da
vue. Agronom eəktəm şerti mi sijə vizsə
gərim da kəzim turuŋ kəjdьsən.

Әни сижә виз вѣлас туруньс медвур да
медуна.

Ее Еак. Әти виз вѣлән вә-
ли сәтмән нје да вие. Сijs
Евкәт визә ми бурмәдим.

Burmәdam әtuvja şojәм-juәм.

Mijan kolhozьn em stolәvәj. Kolan vo
gradvьv puktas stolәvәjьn vәli eea. Şo-
jьş vәli eea-zә.

Tavo kolhoz paşkәdis puktasjas vәdi-
tәм. Seşşа arnas votisнь una eak da puv.
Stolәvәjlән uz burmis. Stolәvәjьn lәşә-
dәнь taеәм şikasa şojantorjas: jaja sьd,
vьja rok, kartupeļ sora sola eak da mu-
kәd pәlәs şojan.

Stolәvәj mezdis пѣввавајасәс лиснәј
изьş.

Фабрика.

fav | ri | ka

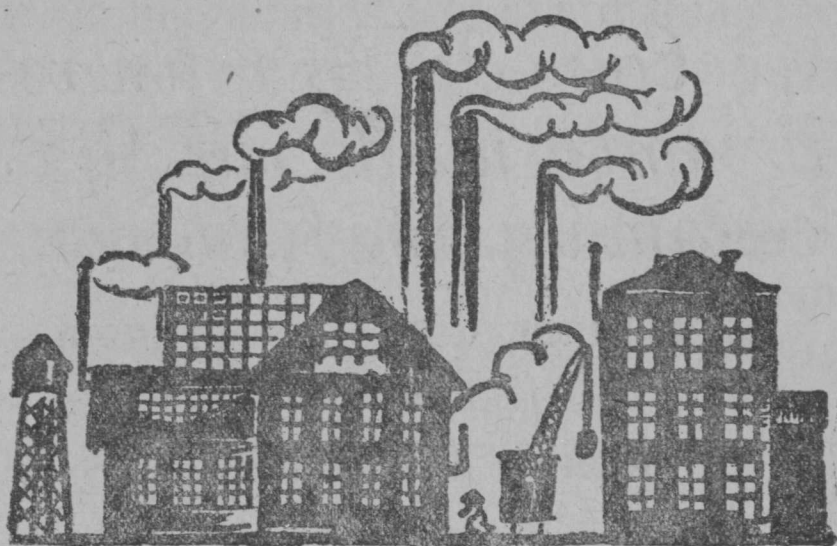
f | a | v

f

Фабрикаьн.

Filatova jort uzalә fabrikaьn. Фабрика-
ьн кьәнь kovtajas, fufajkajas, sarfjas. Fi-

latova zev bura tədə asşys uzsə. Sijə zev
bura tədə asşys masinasə.

Filatovaəs vərjisnǝ fabkomsa slenə.
Sijə otsalis voştnǝ jaşli da detskəj sad.

Ровоçəjjas raдejтəнǝ Filatovaəs.

*Ff Luntov Filatova uz vö-
lön. Sizim ças sijə uzalə
fabrikavn. Ças kǝn kǝtnǝ
sijə uzalə fabkorn.*

Şefjas.

Kolxožə voisnǝ şefjas—fabrikaş ro-
voçəjjas. Voisnǝ 8 mort.

Kolhozņikjas petkædlisņ sefjasļ
ferma.

Fermaъn 80 mæs. Fermaъs ņetæ jævsæ
fabrikalъ.

Sefjas zontalisņ kolhozlъs masina-
jassæ.

Sefjas ņornitisņ kolhozņikjaskæd tuv-
sov kæza plan jъlъs.

Sefjas læsædisņ kolhozъn rađio.

Socdogovor.

Partija XVII-æd sjezd çukærtæm jъlъs
juær kърædis komi uzalъs jæz pævsъn zev
ъzъd vozmetçæm.

Værlezъsjas væçalisņ socdogovorjas
stalinskæj pučovka voņtæmæn værlezan
zadanņæ vojevæja tьrtæm kuza.

Una værlezъs brigadajas oblaštuvsa
13-d partkonferencija kezlæ kæsъsçalisņ
srokъs vojðær tьrtņ værlezan da kьska-
ņan plan, ņetņ bur kaçestvoa eksportņej
vær, vura juklъnъ brigadajasъn izvъn,
çorzædņ uz ðisciplina da s. v.

Værlezъs brigadajas mæda-mæðъskæd
socordjъņæm paņkæðæmæn çorъda voņt-

çisnъ pәrtnъ olәmә medъzъd mog Komi
oblastlъs—vәrlezәm.

*Сс Коми областуса -
13-әд partkonferenciја kez-
lә kыrtis usalъs jәz rәvsәn
socoordjъsәm da udarniçestvo.*

Strәitam socializm.

Pomtәm şepjasъn, tьrtәm ñurjas vь
lъn, Ural gәrajas vьlъn, Şivъrsa suk par-
maъn, mu pьekъn Donbassъn, Kuzbassъn
—stav Sәvet strana paştala munә socia-
lizm strәitam. Vojvьlъn i lunvьlъn, asъv-
vьlъn i gьtvvьlъn—Sәvet Sojuz vьd pe-
lәsъn putkьltçә vaz nogsa olәm da pe-
mьdlun. SSSR-lәn çuzәmbanъs vezşә.
Kus sьblas mujas vьlъn vьdinәnъ so-
cialiştiçeskәj gigantjas, kueәmjasәs mirъs
ezna adzъv. Kolhoz mujas vьlъn murgә-
nъ traktorjas.

Mi strәitam klassjastәm socialiştiçes-
kәj obşeestvo.

Komi alfavit.

Aa Bb Cc Çç Ee Dd

Aa Bb Cc Çç Ee dd

Đđ Ee Əə Ff Gg li

đđ Ee Əə Ff Gg Ii

Jj Kk Ll Ll Mm Nn

Jj Kk Ll Ll Mm Nn

Nn Oo Pp Rr Ss Şş

Nn Oo Pp Rr Ss şş

Şş Tt ƧƧ Uu Vv Xx

Şş Tt ƧƧ Uu Vv Xx

Zz Zz Zz 33 33 bb

Zz Zz Zz 33 33 bb

Къзи вѣли вѣждѣр.

(Роѣ колхозниѣа њмирновлѣн виѣталѣм).

њакъд вѣли миѣан олѣм револуѣиѣаѣз. Узав-
лим рѣѣ петтѣз. Овлим гѣла. Ёбгѣавлим.

њикт вѣли рѣдѣ му тѣрмѣтѣмла. Леѣан вѣли
вѣлаѣ ѣзѣс, куканѣс — рѣгѣѣ-рѣг вѣрскѣѣ му
вѣлаѣ вѣѣкалас. Вѣдторѣѣѣ миѣанѣс стрѣпѣѣтлиснѣ.
Ез ѣѣаѣн миѣан ѣиктѣѣ крѣѣѣтана корѣѣѣ рѣрнѣ.

Миѣан ѣиктѣн ез вѣн вѣѣѣг ѣѣи ѣукмѣс. Став
вѣсѣ господа вѣѣтиснѣ. Ѡтѣѣд лои рѣзар. њикѣз
сотѣис миѣан омѣлик керканѣм.

Voim mi kornъ varinлъѣ ѣtsѣг керка стрѣ-
itѣм вѣлаѣ, а ѣиѣ i ѣuѣ:

— Suvtѣd ѣиѣ Илѣа-пророклъѣ. њиѣ ѣtsalis.

Сѣмѣн омѣла Илѣаѣд ѣtsalis — став ѣемѣанѣм
12 во вѣтракѣн олис. Таѣи револуѣиѣаѣз ми ма-
itѣим ѣѣз рѣѣѣѣѣн.

Владимир Илѣѣ њѣнин.

(Ровѣѣѣѣ Ивановлѣн виѣталѣм).

1. Мѣѣ вѣлаѣ велѣдис миѣанѣс њѣнин.

Таѣѣ вѣли вѣзѣн-ѣин. Узали ме секи Рѣѣрѣса
ѣѣи ѣѣврикѣанѣ.

Рѣгѣ ѣтѣѣд ме динѣ завѣдса ѣѣрт да корѣ
менѣ ровѣѣѣѣѣс собрѣннѣ вѣлаѣ.

Me muni.

Кор ми воим мѣста вѣлаѣ, ѣни вѣли-ѣин
mort 30. Unaѣс ме ог тѣд вѣли. њѣѣѣд тѣсаѣ
mort ѣѣлѣмѣѣѣ вѣли виѣталѣ:

— Ti ɛɟjalannɔd, a kəzainjasɔd ozɟmənɔ tijaŋ uz romɔɟ. Kolə vət-lɔnɔ sarəs da ozɟjasəs da voɟtnɔ vlaštsə as kiə. No pondam-kə kɟpədɟɔnɔnɔ ətsəglastəɟ, ninəm oz artmɔ. Rovoɟəjjasɔ kolə ətuvtɟɔnɔ. Mijanɔ kolə ləɟədɔnɔ jon rovoɟəj partija. Partija pondas veɟ-kədɔnɔnɔ revolucionnəj rovoɟəj kɟpədɟəmən. Səmɔn sekɔ mi vermam.

V. I. Lenin.

Bura, sɟɟitəv kɟvzisɔnɔ rovoɟəjjas. Me aɟɔm vɟtɟə kɟnmi mesta vɔlə. Me gəgərvoi, mɟj mi-janɔ indɟɟɟə praməj tuj, veɟkɟd petanin.

Sovraŋnə vəɟn me tədmali, mɟj tajə vəli Lenin jort.

2. Poveda.

Leninɔdkəd ranɔdaɟləmɔd jona menɔm ɟələmə jizis. Me ɛəkɟda kuti volɔvɔnɔnɔ rovoɟəj kruvokjasə. Seni me tədmaɟi Lenin velədəmkəd da pɟri partijaə.

Rovoɟəjjas raɟejtisɔnɔ Leninəs. Sijə vəli mijan medbur drug da jort. Kapitalistjas Lenin vɔlə vizədɔsɔnɔ zev lokɟɟ.

Sar dɟrji Vladimir Iljiɟ ez ətɟɔd pukav tɟr-maɟn. Istɟlisɔnɔ sijəs i ɟivɟrə. Sar palaɟjasɔɟ zevɟaɟəmən sɔvɔ loɔ munɔnɔ zagraŋicaə. No sijə i seɟaŋ veɟkədɔlis rovoɟəj dvizəŋnəən.

1914 воєн заводітєіс војна. Уна јззєс вї-
їіснѣ да калєїітїснѣ. Владїмїр Ілїїї не аїїїд
гранїца сајсаң індѣлїс:—Дугдєј војутнѣ. Вој-
на колє сѣмѣн озѣрјаслѣ. Колє әрузјє бергєд-
нѣ асланѣм капїталїстјаслѣ воїа.

Воїс 1917 во. Ез вермѣнѣ сєїїа їерпїтнѣ ро-
воїїјјас да креїїтана. Кѣрєдїснѣ најє салдат-
јаскєд әтув да вѣтлїснѣ сарєс.

Первојсє влаїтѣс вувїс бурзуазїјалѣ. Но ре-
гѣд воїс загранїцасаң Лєнїн. Лєнїн да воїсе-
вїк партїја вєїкєдлєм улѣн 1917 воїа окїаврѣн
робоїїјјас вѣтлїснѣ капїталїстјасєс, Најє воїїснѣ
нѣ влаїтсє ас кїє да лєїєдїснѣ сєвєтјас. Сєвєт
Странєн јуралѣїєн лог Владїмїр Ілїїї Лєнїн.

3. Лєнїнтєг.

Кѣмѣн во тѣскаїс Владїмїр Ілїїї узалѣїс јз-
зєс меzdєм вєсна. 1918 воєн классєвєј вrag-
јас їкѣда ранїїснѣ Лєнїнєс. Владїмїр Ілїїї
справїтїс. Но ранїїїїїїс да партїјєн да Сє-
вєт странаєн музїлїтєг вєїкєдлєн узѣс орєдїснѣ
зонївїзалунсє Владїмїр Ілїїїїїї. Мєдвур док-
торјас ез вермѣнѣ бурдєднѣ робоїїї классїїїї
радејтана воздєс.

Јанвар 21 лунє 1924 воєн Лєнїн ез лог. Лє-
нїн зєван лунє ѣїд сог куза став страна
раїїтан вѣїїї сувтлїс олємѣс. Сувтїснѣ ројєзд-
јас, трамвայјас, автомобїлјас, дугдїснѣ узавнѣ
масїнајас. Вїт минут їєз вуксїснѣ заводјаслєн
гудокјас.

Leņin kuli, no uzēs Leņinlān olā.

Bur velādām Leņinlān ņekor oz kuv,
Bur ņijāmjas sēlān ņekor oz vunņb.
Мѣj oligas uzavlis, sijā oz suvt:
Mi kēsjēšam sē tujād munņb.

Iošif Vissarionovič Staļin.

Leņin kulām vāgņn uzsā sēlēš nuādā Staļin jort—Leņinlān medbur velādčēš. Staļin čuzis Gruzijaņn kāmkot vāčan fabrikasa robočāj šemjaņn. 18 arēšān Staļin pondis tēškašņ robočājjasēs mezdām vāsna. Carskēj praviteļstvo lēddis sijēs zev āpasņej revolucioņerān.

— Kutņb, arestujtņb!—eaktēlisņb carskēj geņeraljas.

— Kutlim eškā da... no pēšjis, — juārta pōlicija.

— Koršņb da ьstēņb ņivēgā!

Bstisņb, a sijā i setēs pēšjis. Ez ātčēd pēšjēv turmaēš da sēlkaēš Staļin jort. ņizimēš sijā vezlis asēs ņimsā.

Bač šertēis sēlān ovēs vāli Dzugasviļi. No medēm ņe sedņb pōlicijalb, sijā vezlalis ovēs. Bārja ovēs sēlān—Staļin.

ņekueām zeskedām ez vermē zugādņb tajā čorēd voļsevīkēs. Eeā šu-

I. V. Staļin.

rə jəz, kodi sь moz povtəg da şələmьs tьskaşis
ГОВОҶЈЈAS VƏSNA.

Revolucija vəgьn partija suvtədə Stalın jor-
təs med kьvkutana uzjas vьlə.

Sijə—partijalən vozđ, SSSR-sa uzalьşjəzlən
vozđ.

Stalın jort—medbur udarnik stranaьn.

Вьđ gəgərvovьş govoҶəj da kolhoznik, вьđ
uzalьş mort radejtəmən sualəнь Stalınlьş ңim.

Stalın jort veşkədləm ulьn Kommuniştiçes-
kəj Internacjonal nuədə govoҶəj klassəs zikəz
kapitalistjasəs verməmləñ.

Stalın—stavmuvьvsa proletariatlən vozđ.

Кьтəni vазən.

Кьтəni vазən	Mu vьlьn traktor-vəv
Sulalis parma, —	murgə,—
Əni jon gazən	Zugədə muьslьş van.
КьрəдҶə ьзд zavod...	Vьl şiktьn məd oləm
Ñimkodьs petə,	jurgə,
Zvoј şələm şetə	Кьk kolhoz uzalə tan,
Zavodsə adзыlas kod.	Кьтəni vазən
Кьтəni vазən	Сьрьş vər suvgis, —
Şarvизis vər,—	Əni jon gazən
Əni jon gazən	Paravoz tьvgas...
Кьlə vьl gor:	

Bokə oz pьşjəd, ңurə oz şuj —

Ñuzalə zev kuza ukladьş tuj.

Кərttujьđ ьзд mog as vьlas voştə:

Socializm oləmə vozə tuj voştə.

Larcev pəl.

Moskva verđın em kolhoz „Trudovik“. Körtis sijəs starik Ivan Larcev pişkəd da vnu-
kışkəd. Zvoj-na starikış, a aslıs 115 arəs-
nin. Vojdər Ivan Larcev vəl krepostnəj. Vitış sijəs
ətik pomeseikşan mädli vuzavlisnı skətinəs
moz. Sijə kaga-na vəl, a nagajkaən sijəs najt-
lıvlisnı-nin.

Vıdmıstis Ivan. Kutisnı sijəs stolərə ve-
lədnı. Ətşd kəzainı parsə pişəzı potkədis
pletən. A mädış Ivan barskəj pızan idralis
şojəm vərın da vilki pızan vılas vunədis. Kıv-
titis pomeseik vilkitə da vərşanı sşvıtis. Vil-
kiđ Ivan mışkə saeis.

Şemjaış Larcevlən olis najtın. Uzisnı zo-
zın. Şeləd əkəda vişisnı da kulalisnı. Ətik
kuləmən-nin çuzis—pomeseiklən piş kaga va-
jan kadə mam vılə pıjasəs uşədis. Pomaşis
krepostnəj prava. Şemjaış Larcevlən majsaşnı
pondis mu suzşətəmla. Ez çajt Larcev pəl, mış
voas sılı vurzık oləm.

No Səvet vlaš stavşə vezis.

Əni Larcev—kolhoznik. Kolхозlən 50 ov-
məs vılə 319 hektar mu da 158 hektar ojdlan
viz. Uzalən kolhoznikjas masinajasən. Em na-
lən vartanjas, tələdçanjas, vundanjas, kəzanjas
da mukəd pələs masinajas. Kolhozın strəitəma
vı konuşnajas, karta, porşvizanin.

Kolhozņikjas oləņь səstəm kerkajasьn. Stav
čelad vetləņь skolaə. Em kolhozьn detplošead-
ka da jašļi.

Larcev pəl kolhozən ņimkodašə. Səmyņ pəl
kutə əti məvr: Moskvaə vetlьнь—ņekor seni
ez vəv. Okota sьlь lļič mavzolejə volьнь.

15 vo Oktabrса revolucijalь tьran lunə pəl-
lən kəsьšəmys zvьlmis. Sijə vəli Gərd pləšead
vьlьn, lļič mavzolej dinьn.

Kolhozjaslən tuj—əti medša veškьd tuj

Nasta—revizor.

Vəli sijə ņegramotņəj. Muziksə vijisнь voj-
na vьlьn. Nasta ačьs pondis ovməs nuədнь.
Šəkьd sьlь vəli kьk ičət čeladkəd.

Nasta mijan kolhozə pьris medvojdər. Lьd-
dьšнь-gižнь seni velalis. Lьdpašjas pondis
tədнь. Sijə mijan medbur udarnica.

Pervojsə ez rađejtlьнь sijəs mijan kolhozьn.
Tečan izas, a sijə ņeєstas vilatə kišь da asno-
gьs eəktə vəčнь. Vartigən—vara-zə velədə.

Sešša velalisнь sь dinə, adzəņь, mьj vur
vьlə velədə, a dьšjasəš oz pəvadit. Əni uzalam
stavньm udarnəja. Dokodjas mijan pьr sodəņь.

Kujim vo-ņin Nasta revizionņəj komiššija-
ьn. Vəli mijan seətovod. Žugəma sijə dēləsə.
Šəmjās targajtnь kəsьmə. Petkədīs sijəs Nasta
erd vьlə, jugьd sonđi vozə—ačьs sijə tajə dē-
ləsə tədmalis.

Sijə kadşaŋ mi sijəs kutim sunь: Nasta—revizor.

Vištavnь avu?

Brigada pomalə-ŋin vəli kəza. Drug Olga kazalis: Petьr mьjkə kustjas pəvsə zevə. Pondis sь vərša vizədнь. Mьj-nə? Vələm-kə mesək kəjdьs—komьn kьmьn kilogramm. Olga vьt-tə mesta vьlas kьnmis: Petьr—guşaşьs! Mьj vəçнь? Kolə predşedatellь vištavnь. No-əd Petьrьs sьlən suşed. Pьr sьlь gort gəgərsa uzja-sьn otsalə: paçtə ləşədьstas, kerka vevttə zon-talьstas. Vištavnь-kə, Petьrəs taеəm torşьd jurədьs oz malьstнь.

Vois Olga mu vьvşaŋ. Ŋinəm avuьş sijə uşkədçis çelad vьlə da vətlis najəs kerkaьş. Kəknidзьk ez lo. Kvařitis çьsjan. Kotərtis pədruga dinə—vištavnь, şornitнь ta jьlьş.

Mьjəŋ Ərin kьlis Petьr uz jьlьş sizi i çet-çьstis:

Kьzi sijə lьştis kolhozlьş guşavnь? Mijan-lьş-əd sijə guşavlə! Mijan çeladlьş naŋsə mьrd-də. Mun javit pьrьş pьr? Taеəmjəsəs oz zalit-lьнь.

Olga petis pədrugəşaŋ vьttə kod. Mьj vəç-нь?—əti tor bergalis sijə jurьn. No seşşa şmel-mis. Munis predşedatel dinə da stavсə viştalis.

— Ladnə te vəçin, Olga, mьj menьm te stavсə viştalin! Kolhozlьş embur guşavləm kiştə kolhozjasəs, otsalə klassəvəj vragjaslь. Guşaşьs-jasəs, zułikjasəs, lodьrjasəs mijanlь kolə vətlь-нь kolhozjas pьekьş.

Məd lunnas Olga şmela-ñin munis sobrañ-
nə vblə skolaə.

Seni şornitishь Petьr jьlьş.

Kulak.

Jogorlь şuri olan şam,
Sьlən em kozovna.
Kuçik vəçəm şetə şəm,
Mьj-nə,—rozə ovnь;
Sь kьnzi-əd mu-na em-i.

Uzalьşlь uzdas sajt,
„Mun-zə mu vblə te kaj
Uzalьst te menьm“.

Kulackəj „vuzjas“.

Kvajtəd brigada vartis ñañ. Uzalishь udar-
nəja. Ətuvja kəşjəm—mьrdьdьnь dasəd briga-
dalьş gərd znamja. Sь mogьş kolə vəl i tajə şme-
naən vartnь 150 centner.

No medşa pəş kadnas əti zveno ətkazitçis
ordjьşnь.

Məd lunnas enovtçishь şorəm teçьşjas. Bri-
gadir çukərtis brigadaəs. Kolə vəl i tədmavnь,
mьj loi. Pervojsə ñekod ñinəm ez viştav. No
voçasən stavьş jugdis.

Şorəm teçьşjas viştalishь, mьj Naumovaəs
gosudarstvoly ñañ şetəməş padmədis seətovod
Kotov. A Naumova seşşa povzədlis mukədəs.
Sijə viştavlis, mьj kolhozьş stav ñaņsə nuasnь
elevatorə. Viştalis, mьj ortça kolhozьn ñaņsə
juklishь-ñin. Gosudarstvoly-pə seni ñinəm avu
şetəmaəş.

Stav kolhozņikjas senzisņь sь vьlə, mьj kьvlisņь Kotov jьlьš. Sijə pyr vəli zev ram, sijə pyr vəli sulalə naņ zagotovka dor. No kolhozņik Rubin vištalis, mьj Kotovlьš rədvuzsə ьstisņь vojvьlə.

Stavьs loi gəgərvoana.

— Kolə mortəs tədmavnь uz šerti, a ne vur kьvjas šerti,—suis brigadir.—Kolə, jortjas, vura tujavnь da erdədavņь kolhozlьš da gosudarstvolьš vragjasəs.

Məd lunnas Naumovaəs vətliisņь udarnəj brigadaьš, a Kotovəs—kolhozьš. Kьk lun mьš-ti kvajtəd brigada vartis 150 centņer.

En vunəd klassəvəj tьs jьlьš.

Klassəvəj vragəs loi zugədəma, no abu roməz. Ətkьmьn kulakjas, vəvləm tərgəvəjjas, pomeseikjas da popjas šujšəmaəš fabrikajasə, zavodjasə, kolhozjasə. Najə zevisņь aššьnlьs vaz oləmsə. Najə pondisņь sunь ašnlьsə rovočəjjasən da kolhozņikjasən.

Liבə tani, liבə seni najə torkəņь mijanlьš strəitčəm. Najə єkədləņь masinajas. Najə padmədəņь vərə koləm rovočəjjasəs da kolhozņikjasəs uz vьlə petəմьš. Najə ašnlьs gušašəņь da gušašəmə-zə kьskəņь gəgərvotəmzьk kolhozņikjasəs da rovočəjjasəs.

No vreditəņь da gušašəņь najə sizi, mьj regьdən on i gəgərvo. Kolə kuzņь adzьnlь vreditəmsə muđer vragjaslьš. Kolə vətlnь najəs fabrikajasьš, zavodjasьš, kolhozjasьš da

sovhozjasəş. Zavodjasə, kolhozjasə, sovhozjasə
jur aləşjasəs kolə puktəñ prəveritəm jəzəs.

Kolə kolhozjasəs vəçñ bolsevistskəjən.

„Gigant“ sovhoz.

Tərtəməş, jəztəməş vəlinə Salskəj ştepjas.
Şo kilometrjas vələ—va ni olanin. Şoça kəvş-
lis şterəñ mort şorñi sə. Buđi vələn kodkə
munas, libə pastuk vətlas stadosə. Seşşa vara
səñitəv.

Muəs şterəñ vəli gərlytəm, zon, şo voja-
sən sijə kujlis enovtəm, vərzədlətəm. Ninəm sə
vələ jəz ez kəzlyvñ. Şterəñ vədmiş səməñ tu-
run da kos kovyl.

A əni Salskəj ştepəs on təd. Pukşəma set-
çə sovhoz „Gigant“—səvetskəj nañ fabrika.
Şo koməñ şurs gektar mu voştis sovhoz.

Musə gərisñ. Kəzisñ sovdi, zər, id.

Sovhozəñ vədtor vəçşə masinajasən.

Gərigən mujas vətvi vetləñ ukladş vəçəm
traktor kolonnajas. A kor zavoditçə idralan kad
mu vələ petəñ kombajñjas.

Kombajñ ətrəjən vəçə kujim uz: vundə,
vartə da tələdə.

„Gigant“ mujas vələñ vundşş—kombajñ
vəvsa masinist. Sijə sulalə aslas masina vələñ
da vizədə lučki-ə masinaəs uzalə. Uzəs sələn
zev kəvkutana. Kombajñ—sloznəj masina. Kolə
vura vizədñ, medym masina lučki-ladnə uza-
lis, medym ez vəvñ zuglaşəmjas.

Въд морт комбайн вълн узаләмән ве зә
киән-çarлаән узалыш шо мортәс.

Въд во „Gigant“ шетә страналь һаң шо шурс
centнерјасән.

„Gigant“ sovхозлән ләшәдәма говоцәјјас-
ль olaninјas.

Керкајасын—електрицество, радио.

Em skola çеladь, kursјas гьргьјasль.

Una јәз volә vizәdльнь „Gigant“ уз вьлә.
Єәкьда volыш гәштјas—крештана матьсса да
ыльсса шиктјasыш. Najә volәнъ татчә velәдцьнь
узавнь вьnog. Sovхоз velәдә kolхозникјasәс,
кьзи бурька узавнь му вълн. Sijә otsalә
kolхозјasль masinajасән, ьствлә паль ашьньс
specialistјasә, poliціескәј да кулturnәј робо-
тјикјasәс.

Masinno-traktornәј stancijajas (MTS).

1927 воьн Украинаьн çuzis medvozза ma-
sinno-traktornәј stancija (MTS).

Pervoj pјatiletka pomas mijan vәli-һin 2¹/₂
шурс кьтън MTS. Vizму оvmәс вьnog ләшә-
дәтън палән тәдчанлуньс зев ьзд.

MTS-јaslән emәш traktorјas да stav vizму
uzalan masinajас. MTS-ьн узаләнъ agronom-
јas да науцнәј sotrudnikјas. Kolхозјaskәд лә-
шәдçәмән, dogovorјas куза, masinno-traktor-
нәј stancija вәçә stav узјasә kolхоз мујas
вълн. Sijә velәдә kolхозникјasәс pravilнәја
узавнь му, воштнь бур urozaj.

Masinaən mi uzaləm, mutə vura dəzəritəm kьpədə urozaj, kьpədə dokodjas kolhozņikjaslьs.

MTS berdə ləşədəma politotdeljas. Najə zev jona otsaşəņь rajonsa xozajstvennəj da političeskəj oləmьn. MTS berdsa politotdeljas veşkədləņь kolhozjas oləmnas da uznas.

Una MTS berdьn em elektrostāncijajas. MTS-sa rovočəj olaninjasə da kolhozjasə eə setəņь najə električestvo vi.

MTS berdьn—radio, telefon, posta da telegraf. MTS-sa rovočəjjaslь strəitəņь klubjas, eməş stoləvəjjas.

MTS-jas da na berdsa politotdeljas tьskaşəņь kolhozjasəs jonmədəm vəsna, urozaj kьpədəmə vəsna, kolhozņikjaslьs oləm burmədəm vəsna.

Urozaj vəsna.

(Kolhozņiklən vištaləm)

Bur urozajьs mijan rajon boštis gərd znamja. Ez eə vəv mijan šəkьdtoņьs, no mi najəs vermim.

Muьs mijan rajonьn oməj. Mi burmədim sijəs da uzalim agronom indədjas šerti. Tulьsnas ji korķa tajkə ez eьkəd stav arša kəza. Mi zugədim jisə da mezdim arša kəzaəs pəzšəmbьs—eьkəmbьs. Stav kolhozjasьn mi ləşədim bur ševooborot.

Prəstəj kəjdьsjas mi vezlalim sortovəjjas vьlə. Mijan stav kolhozjas kəjdьsjassə sortiruj-

tisnъ da tѣdmalisnъ nalsъ җuzanlunsә. Kәni kolә vәli, mi lъmsә mujas vъln kutim.

Kujәd mi nualim mu vъlә tәvnas. Tәvnaszә zaptim miҗerala muvъnšәdanjas.

Şetim mi tulъs kezlә jon vәvjasәs da lәşәdim vozvъv stav masinajassә da uzalan kәlujsә.

Tajә stavсә vәҗәm ponda mijan loi bur urozaj.

Rajonuvsa sәr lъdәn mi voštım 18 centner'gektar vъlъs. Revolucijaәz mijan kreštana bur vojasә voštlisnъ sәmъn 4-5 centner.

Mijan kolhozjas otsalisnъ lәşәdҗъnъ kәza kezlә әtkaoлъsjaslъ da jona kuҗkisnъ kulakәs.

Mi kadъn lәşәdҗım i urozaj idralәm kezlә. Idralim regъdәn. Egә şetәj lonъ vosәmjaslъ da guşalәmjaslъ. Veşkdә mu vъvşәn şetim җәn gosudarstvolъ—unaә mijanşәn vәli voә.

Бзъd otsәg uzъn mijanlъ şetis MTS da sъләn politotdel.

Stav usә mi nuәdim udarnәja.

Magnitogorsk.

Mi voim Magnitogorsk stancija vъlә. Vokzal dinъn—tramvaj. Pukşım. Munam. Veşkd-ladorъn poskә zavod-gigant. Magnitogorskәj gigant—sijә una zavod. Nalәn—gъrъs da juгъd cexjas. Cexjasъn—mirъn medbur stanokjas da masinajas.

Әti zavodjas şetәnъ metall, mәdjas—muvъnšәdanjas, kojmәdjas—soҗantor traktorjas-

ль, avtomobiljasь, transportь. Tani-zə strəitə-
ma elektrostancija.

Zavodjas verďn — vьl kar. Zavodjas da
kar 2-3 voən vьdmisnь. Vojdərsə tani vəli kus
šter. Vьl kar Magnitogorsk—stavьs pujas pьe-
kьn da zorigjas pьekьn.

Ровоцəjjasь strəitəma ьзд, jugьd kerka-
jas. ьзд komnatajasьn—asьs pələs mebeļ.
So kreslə. Мьссə sьlьš vestəj—artmas певьd
divan. Štenjasas—skapjas.

Kerkajasьn eməš teatralnəj zaljas, kino, ьd-
dьšaninjas. ьd kerkaьn—səstəm da jugьd sto-
ləvəj. Čeladlь ləšədəma detsad, jašlī. Čeladlən
eməš čačajas, vorsantorjas, knigajas.

Olan kerkajas kostьn—magazinjas, skola-
jas, voļņicajas, fabrika kuxņajas.

Vьl karjasьn rovoцəjjas oləнь da uzaləнь
vьlnog. Rovoцəj klass partija veškədləm ulьn
mijan stranaəs pərtə socialističeskəjə.

Səvetjas.

Okťavrsa revolucijaəz mijan stranaən pra-
vitisnь pome seikjas da kapitalistjas. Jurьs na-
lən vəli sar—pervoj kapitalist da pomeseik
Rošsijaьn.

Zakonjas kapitalistjaslən da pomeseikjaslən
vəli ləšədəma rovoцəjjasь da uzalьš kreštana-
lь voča.

Partija veškədləm ulьn rovoцəjjas uzalьš
kreštanakəd ətuv vəcisnь Okťavrsa revolucija.
Najə voštisnь vlašəsə as kiə.

Бьдлаьн пондиснь организуйтцьнь во[севист-
скəј сəветјас.

Сəветјас мьрддиснь му помесеикјасльс да
шетиснь сижəs крештаналь пəлзуйтцьнь. Мьрддəма
вəли сиз-зə капиталистјасльс банкјас, заводјас,
фабрикјас. Сəветјас пьг узальсјас ашньс пон-
диснь управлajтнь странаən.

Сəветјаслən VKP(В) веşkəдлəm ульн loиь
зев ьзд verməмјас став страна пашта promьс-
ленношт, визму ovməs да култура кьрəдə-
мьн.

Бəрјнь да бəрјəмаən сəветјасə verməнь
loиь сəмьн узальсјас.

Кулакјасль, попјасль, спекулантијасль да му-
кəд əтдор јəзль сəветјасьн места аву.

Сəветскəј сојуз—узальсјаслən шемја.

Став Сəветскəј сојузьн olə 200 кьмьн ш-
кас ашорњия јəз.

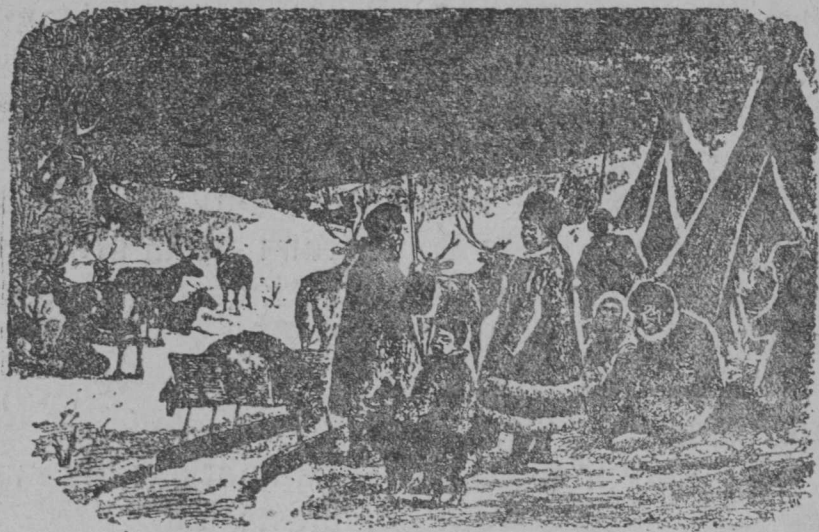
Oləнь мијан Сојузьн татарјас, баскијас,
украинецјас, јеврејјас, комијас да una мукəд
пəлəs јəз. Сəвет влашт меzdис тaje јəзсə сарəн
увьртəмьс-нарјитəмьс, гравитəмьс.

Сəвет влашт шетис став тaje јəзль əткод прava.
Сижə otsalə тaje јəзль кьрəднь ашньс култура-
сə да кəзajстvosə.

Њеңејас.

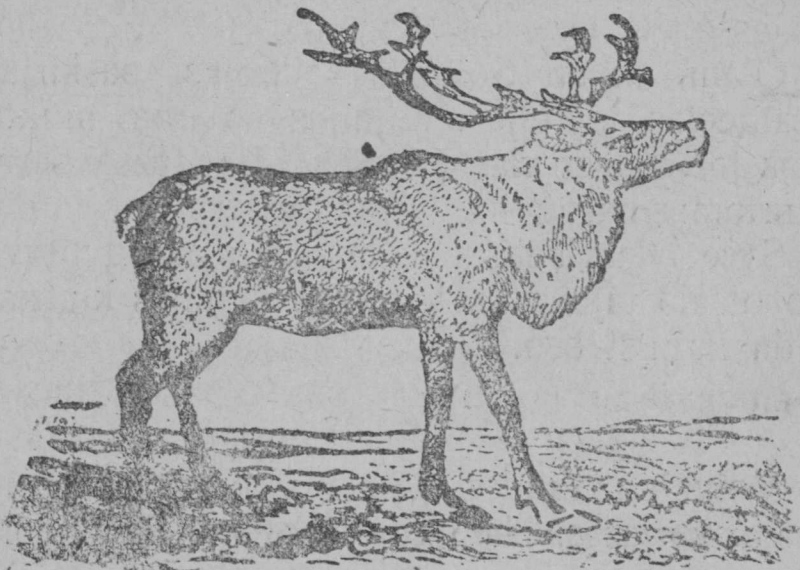
Вojвьльн, тundraьн, oləнь њеңејас. Najə
vizəнь кəрјасəs. Najə eəe vəraləнь да кьјəнь
çeri.

Сар дьрји најэс Һимтылись лэгаšana Һимэн—
самоедјасэн да јаранјасэн. Роҫ купеҫјас на-
јэс пэргавлись. Мукад тэварјаскэд еэе ваја-

Неҫјас.

лись вина. Винаэн јукталэм вэргн неҫјасиь
купеҫјас донтэм доньс пэвавлись кэргјас да

Војув кэг.

kujas. Neņečas vėlinь pemydəs velədcьtəməš. Ez vəvņь nalən vracjas. Nekodlь vėli i kərjasəs lecitņь.

Səvet vlašť vezis oləmsə neņečaslьš. Tundraņn organizujtəma səvetjas. Seni ləšədəma kolhozjas. Gosudarstvenņoj vuzašan kontora-jas ęvəvņь neņečaslьš kujas šəm vėlə da təvar vėlə. Tundraņn voššisņь kooperativjas, skolajas, bolņicajas, radio. Veđerinarjas lecitəņь višməm kərjasəs.

Oləm vezšə, suvtə vьl oləm.

Pjačiletka dorjьš.

Mi strəitam vьl oləm. Mi ləšədīm jon industrija. Mi kьpədām vizmu ovməš.

Mi nuədām mirņej poličika. Mijanlь mukəd jəz mujas oz kovņь.

Mukəd stranasa kapitalistjas adzəvņь mijanlьš verməmjas. Nalən šələməš oz inaš. Najə poləvņь aslanьš stranaņn revolucija loəməš. Najə ləšədčəvņь mijankəd vojujtnь.

K. J. Vorosilov.

Mi ojna kezlə dašəš: mijan jon, bura vooruzitəm Gərd armija.

1929 vovņ kitajskəj geņeraljaslən vojskajasьš mukəd stranasa kapitalistjas indəd šertī zavoditlisņь ušlašņь səvetskəj graņica vėlə. No

Gərd armija voça suvtis kitajsa vojskalı da puktis pom granica vıle uşlaşmı.

Əni mijan armija vooruzitəma nəsta burzıka. Sijə çorıda vizə məd pjañiletka SSSR-lı.

Veşig kirıdəs paşa jəz mu mijanlı oz kov, no i aslanım muş, veşig əti versək aslanım muş, nekodı ogə şetəj.

STAŁIN.

Smıçka.

Stəç 10 ças asıv zavodıtçis smıçka kolhozınik I sjezd vıvsa delegatjaslən Gərd armijakəd.

Zev paşkıd mu vıln—tankjas, samolotjas, puskaıas.

Bıd kolhozınik çukər vozvıln munənlı komandırjas da petkədlənlı:

— So mijan puskaıas. Taəəm puskaıasıl mijan vojđər ez vəvlənlı. Najəs mijanlı şetis pjañiletka. Najəs stavşə aslanım çugunıl, aslanım stalıl kişəma aslanım zavodjas vıln.

So una pələs tankjas. So vojevəj samolotjas. Samolotjasən rozə kəznı, vırdənlı sarañça, kişkavnı mujas. No rozə na-vıvşan i vombajas şıblavnı da vırdənlı vragjasəs.

A so ızıd çerjas, paparjajas, pilajas—posjas vəşnlı. Şinkunig kosti rozə vundənlı zev kılz ker.

— Mijanlı-kə eşkə taəəm pilasə kolhozə, —şeralə kolhozınik.

— Loas i tijan,—suə gərdarmejeç. Stavşəd aslanım. Vəçam aşnlı.

Vidlaləm romaşis. Vozə—uzьn, koncert.
Aski deļegatjas munənь gortə.

Kapitalist stranajasьn.

Kapitalistjaslən vəvlətəm xozajstvennəj kri-
zis. Suvtənь şursjasən fabrikjas zavodjas. Uz-
təm jəz vьdlun sodə. Mujas kolalənь kəztə-
məş.

Una millon kreşšana Amerikaьn, Poļsaьn
da mukəd stranajasьn pərinь korьşə. Kapita-
listjas kəsjənь mezdyşnь krizisьş rovočəjjas
şəət vьlə. Najə ņuzədənь uzalanlun. Čintənь
uzdon. Gьrьş rovočəjjasəs şьblalənь, a na
mestaə suvtədənь čelədəs.

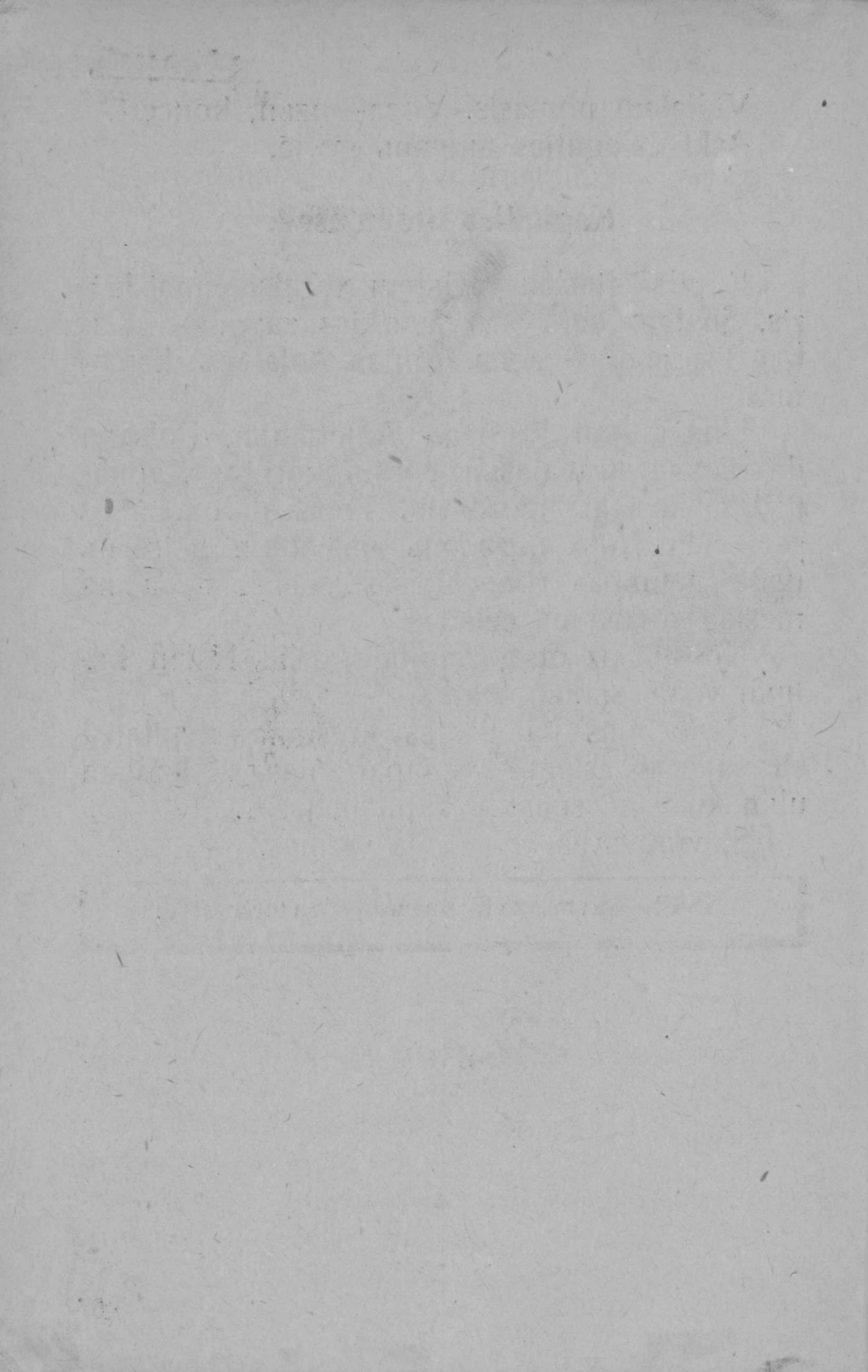
No sijə oz otsav kapitalistjaslь. Nalən kь-
mьn vozə, sьmьn lokmə.

Rovočəjjas da uzalьş kreşšana kapitalist
stranajasьn aslanьs kompartijajas veşkədləm
ulьn kuzasnь şьvьtnь kapitalistjasəs.

Stavmuvьvsa revolucija vermas.

SSSR—stavmuvьvsa uzalьş jəzlən očečestvo.

Окв. № 2046

1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890

Допыс 75 ир
перепіс 25 ир

11074

К-Зыр.
3-659.